

TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 5. desember 2017 truffet vedtak i

Sak nr: 17-113 (arkivnr: 17/1375)

Saken gjelder: Klage fra A på tingrettsdommer B ved X tingrett

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Ketil Myhre
Svein J. Magnussen
Turid Ellingsen

Offentlighet: Vedtaket er offentlig, jf. offentlighetsloven § 3.

Vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold tilsynsutvalget ikke har myndighet til å prøve.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.

Innledning:

Ved brev av 18. september 2017, med ytterligere presiseringer i brev av 12. oktober 2017 har A klaget på tingrettsdommer B ved X tingrett. Klagen gjelder dommeradferd og sen saksbehandling. Klagen er forelagt tingrettsdommer B, som ved brev av 31. oktober 2017 har avgitt uttalelse. Klagen er supplert ved brev av 10. november 2017. Soren skriver C ved X tingrett er orientert om klagen.

Saksfremstilling:

Klagen har tilknytning til et offentlig skifte av et dødsbo.

Det ble 14. februar 2013 åpnet offentlig skifte i dødsboet etter D. Advokat E ble oppnevnt som bostyrer. D etterlot seg fem livsarvinger. Tingrettsdommer B var dommer på saken i tingretten. Tingretten har mottatt flere henvendelser fra en av livsarvingene A, som er klager i saken.

Klager – A - har i hovedsak vist til følgende:

Hun har klaget på bostyrer og fremsatt begjæring om at bostyrer skulle fjernes fra X tingrett.

Hun har mottatt en beslutning fra tingrettsdommer B hvor klagen avvises og hvor det fremgår at bostyrer fortsetter sitt oppdrag. Denne beslutningen har hun anket til lagmannsretten.

Hun mener at tingretten har valgt å se bort fra den dokumentasjonen av saken som hun har gitt dem, og de har besluttet å fortsette bobehandlingen uten å ta hensyn til hennes klage.

Hun har ved flere anledninger kommet med spørsmål og bedt om uttalelser fra tingretten uten at hun har mottatt svar på disse. Hun har blant annet spurt hvorvidt tingretten kommer til å stanse bobehandlingen frem til hennes anke er behandlet av lagmannsretten.

Hun har mottatt en e-post fra bostyrer 14. september 2017 om at bobehandlingen ikke blir stoppet i påvente av at anken skal behandles. Hun vet ikke hvorvidt bostyrer har svart på vegne av domstolen.

Hun frykter at ankebehandlingen blir trenert slik at boet blir oppgjort og at det derfor ikke vil være noen hensikt å behandle anken. Hun mener bobehandlingen må stanse frem til anken er behandlet og behandlingen i Tilsynsutvalget er ferdig.

I ny henvendelse 10. november 2017 fremgår at hun har sendt e-poster til domstolen fordi hun ikke har fått svar fra bostyrer og hun har heller ikke mottatt et brev fra bostyrer som de andre arvingene har fått.

Hun mottok brevet fra X tingrett datert 18. september 2017, samme dag som huset på Z skulle tømmes, 25. september 2017. Hun mener derfor tingretten haler ut bobehandlingen. Hun sendte anke over tingrettens beslutning av 9. august 2017 både til tingretten og lagmannsretten. Hun kan derfor ikke forstå hvorfor lagmannsretten måtte sende anken til tingretten.

Når tingrettsdommer B uttaler at han ikke har kunnskap eller i svært liten grad kunnskap om bostyrers handlinger, er det dette hun har forsøkt å gi tingretten ved sine henvendelser til dem.

Hun mottok ikke svar fra en annen dommer på sin henvendelse til domstolen 5. oktober 2017.

Innklagede – tingrettsdommer B – har i hovedsak vist til følgende:

Klager fremsatte krav om skifte av bostyrer 17. juli 2017. Han ble kjent med kravet i begynnelsen av august 2017, etter sommerferien. De øvrige parter fikk anledning til å uttale seg om kravet og hans beslutning er fattet allerede 9. august 2017. I beslutningen redegjorde han grundig for rettens vurdering. Klager fikk dermed både et raskt og omfattende svar på sitt krav om skifte av bostyrer.

Når det gjelder kravet om at bobehandlingen skulle stanses inntil anken var behandlet har han også besvart dette innen rimelig tid idet dette ble besvart 18. september 2017. Ved vurderingen av om det er svart innen rimelig tid må det tas hensyn til partenes mulighet til å komme med uttalelse, andre presserende gjøremål og det at ankegebyret ble innbetalt 7. september 2017. I forkant av brevet datert 18. september 2017, skrev han et svar til klager som ble sendt av saksbehandler i e-post av 1. september 2017. Klager ble i e-posten blant annet gjort kjent med sakens videre gang.

Beslutningen om å ikke skifte ut bostyrer ble anket til lagmannsretten. Klager sendte anken direkte til Y lagmannsrett. X tingrett mottok dokumentene fra lagmannsretten fordi anken skal inngis til den domstol som har avsagt beslutningen. Tingretten måtte forkynne anken med tilsvarsfrist for bostyrer og øvrige arvinger. Retten måtte dermed avvente tilsvarene før dokumentene kunne oversendes til lagmannsretten.

Anken ble oversendt lagmannsretten 21. september 2017. Det fremgår i oversendelsen at tingretten ut fra de tilbakemeldinger som var mottatt, ikke hadde funnet grunn for å omgjøre sin beslutning. Klager mottok kopi av oversendelsesbrevet.

I tillegg har klager hatt kontakt med og fått orientering fra saksbehandlerne i tingretten.

Retten har ikke funnet det riktig eller nødvendig å instruere bostyrer i saken.

Han mener klager har fått nødvendige svar i saken og at det ikke kan forventes at retten løpende besvarer utallige henvendelser som knytter seg til beslutninger fattet av bostyrer om den praktiske forvaltningen av boet. Når det gjelder henvendelsen 5. oktober 2017, mottok han en e-post om at det hadde kommet en henvendelse fra klager. Han hadde høstferie og påfølgende uke var han tilkalt dommer ved en annen domstol. Han gav derfor tilbakemelding på e-post at en annen dommer måtte håndtere dette i hans fravær.

Y lagmannsrett har nå behandlet anken. Klager fikk ikke medhold i anken.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Partene er orientert om retten til å forklare seg muntlig for utvalget, men ingen av dem har bedt om å få avgi forklaring, jf. domstoloven § 238 annet ledd. Tilsynsutvalget har ikke funnet grunn til å pålegge noen av partene å forklare seg for utvalget.

Tilsynsutvalget for dommere kan treffe vedtak om disiplinærtiltak dersom en dommer forsettlig eller uaktsomt overtrer de plikter som stillingen medfører, eller for øvrig opptrer i strid med god dommerskikk, jf. domstoloven § 236 første ledd.

Det faller utenfor Tilsynsutvalgets myndighet å vurdere forhold som kan brukes som grunnlag for anke, jf. domstolloven § 236 fjerde ledd. Dette gjelder for eksempel innsigelser mot dommerens beslutninger i forbindelse med saksbehandlingen eller innvendinger mot selve rettsavgjørelsen.

Klagers anførsler retter seg dels mot hvordan den oppnevnte bostyreren har utført sitt oppdrag. Som nevnt følger det av domstolloven § 236 første ledd at Tilsynsutvalgets kompetanse er begrenset til å treffe vedtak om disiplinærtiltak overfor dommere. Denne delen av klagen faller derfor utenfor det utvalget kan vurdere og blir dermed å avvise.

Klagen retter seg også for en stor del mot dommerens beslutning av 9. august 2017 om ikke å tilbakekalle oppnevningen av bostyreren og beslutning av 18. september 2017 om ikke å stanse bobehandlingen i påvente av at lagmannsretten behandler anken over beslutningen av 9. august 2017. Anførselene knyttet til disse beslutningene gjelder forhold som kan brukes som grunnlag for anke og faller dermed utenfor det Tilsynsutvalget har myndighet til å vurdere, jf. domstolloven § 236 fjerde ledd. Denne delen av klagen blir dermed å avvise.

Videre har klager anført at dommeren har unnlatt å besvare hennes henvendelser. Endelig ber klager generelt om at Tilsynsutvalget vurderer om dommeren har håndtert bobehandlingen i tråd med loven og de etiske prinsipper. Ut i fra sammenhengen legger Tilsynsutvalget til grunn at denne anmodningen knytter seg til om dommeren har ført tilstrekkelig kontroll med bostyrerens bobehandling. Dette er forhold Tilsynsutvalget kan vurdere.

I forarbeidene til domstolloven kap. 12, er det nærmere beskrevet hva som skal være retningsgivende for utvalgets vurdering av dommeratferd. Utvalget viser bl.a. til Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 199 hvor følgende er uttalt:

”God dommerskikk har å gjøre med hvordan en dommer utfører sine oppgaver. God dommerskikk er knyttet til en rekke forhold. For det første vil dommerens opptreden i retten være gjenstand for vurdering. I den forbindelse kan spørsmål om møteledelse, opptreden overfor parter, vitner og andre aktører være av betydning. Videre vil spørsmål om brudd på god dommerskikk kunne komme inn i forbindelse med vurdering av hvordan saksbehandlingen utføres, herunder om dommeren opptrer sendrektig, er dårlig forberedt til møter og mangler organisering av forberedelsen til rettsmøter osv.”

Det er en viktig rettesnor for Tilsynsutvalget om det er påvist forhold som er egnet til å svekke tilliten til domstolene og dommerne, jf. Ot.prp. nr. 44 (2000-2001) side 174.

Tilsynsutvalget behandler først anførselen om at dommeren ikke har besvart henvendelser fra klager.

Ut ifra det tilsendte materialet legges det til grunn at klager i epost av 27. juni 2017 klaget på bostyrer og ba om å bli tilsendt dokumenter, i epost av 12. juli 2017 klages det på bostyrer og det etterlyses dokumenter, i brev av 17. juli 2017 klages det på bostyrer og det bes om at det oppnevnes ny bostyrer, i epost av 4. august 2017 bes det om at bobehandlingen stanses inntil klagen på bostyrer er behandlet, den 9. august 2017 videresendes en epost sendt til bostyrer hvor det klages på hans bobehandling, i epost av 30. august 2017 klages det på bostyrer, i epost av 4. september 2017 bes det om bobehandlingen stanses inntil klagers anke til lagmannsretten er behandlet, i epost av 6. september 2017 bes det igjen om at bobehandlingen stanses og den 7. september 2017 sendes det kopi av en epost sendt til bostyrer hvor det klages på hans bobehandling.

Dommeren fattet den 9. august 2017 beslutning om ikke å tilbakekalle oppnevningen av bostyreren. Denne beslutningen besvarer klagers anmodning av 17. juli 2017 om oppnevning av

ny bostyrer. Beslutningen anses også å besvare de klager som var fremsatt knyttet til bostyrers utførelse av oppdraget, herunder også spørsmålet om oversendelse av dokumenter.

Dommeren fattet den 18. september 2017 beslutning om ikke å stanse bobehandlingen i påvente av at lagmannsretten behandler anken. Denne beslutningen besvarer klagers anmodninger fremsatt i perioden 4. august 2017 til 6. september 2017 om stansing av bobehandlingen. Av beslutningen fremgår det også at dommeren mener at bobehandlingen har vært fullt forsvarlig. Når denne uttalelsen sees i sammenheng med beslutningen av 9. august 2017, anser Tilsynsutvalget at beslutningen av 18. september 2017 også er en besvarelse at de klager som var fremsatt mot bostyrer etter 9. august 2017.

Tilsynsutvalget finner etter dette at det ikke er grunnlag for å kritisere dommeren for ikke å ha besvart klagers henvendelser som er referert ovenfor. Tilsynsutvalget kan heller ikke se at det er grunnlag for å kritisere dommeren for sendrettig saksbehandling i forbindelse med disse besvarelsene.

Etter at klagen ble inngitt, har klager også oversendt eposter av 26. september, 29. september, 3. oktober, 4. oktober, 5. oktober, 9. oktober, 10. oktober, 30. oktober og 5. november 2017, hvor det klages på bostyrer og etterlyses svar fra tingretten. Disse henvendelsene gjelder for en del forhold som det tidligere er klaget over, men også noen nye. Dette gjelder særlig gjennomføringen av et bomøte den 25. september 2017. Klagers henvendelser til tingretten er omfattende og det kan ikke forventes at dommeren fortløpende besvarer klager på en bostyrers utførelse av sitt oppdrag. Det vises her blant annet til det som fremgår nedenfor vedrørende rollefordelingen mellom tingretten og bostyreren. Dommeren er imidlertid forpliktet til å gi et svar på henvendelsene innen rimelig tid. Dommeren har opplyst at han gav beskjed om at en annen dommer, i hans fravær, måtte besvare henvendelsen av 5. oktober 2017. Slik saken er opplyst er det uklart for utvalget om henvendelsen fra og med 26. september 2017 er besvart.

For at det skal være grunnlag for disiplinærreaksjon som følge av forsinket saksbehandling må det være påvist en betydelig overskridelse av saksbehandlingstiden uten at det er rimelig grunn for overskridelsen. Det kreves i tillegg at dommeren kan klandres for forsinket saksbehandling. Selv om det legges til grunn at disse henvendelse fortsatt ikke er besvart, finner Tilsynsutvalget at denne terskelen ikke er overskredet. Det er ved denne vurderingen lagt vekt på henvendelsenes innhold, de besvarelser som tidligere er gitt og den tiden som har gått siden den første henvendelsen av 26. september 2017. Tilsynsutvalget finner etter dette at det ikke er grunnlag for å kritisere dommeren for sendrettig saksbehandling i tilknytning til disse henvendelsene.

Når det gjelder spørsmålet om dommeren har ført tilstrekkelig kontroll med bostyrerens bobehandling, må det tas utgangspunkt i at det er tingretten som er ansvarlig for bobehandlingen selv om det er oppnevnt bostyrer. Ved oppnevningen overlates det imidlertid til bostyreren å forestå behandlingen av boet på rettens vegne. Det er herunder opp til bostyreren å velge fremgangsmåten for gjennomføringen av bobehandlingen. Arvingene kan imidlertid henvende seg til tingretten, som har instruksjonsmyndighet i forhold til bostyrer, og tingretten vil måtte ta stilling til innsigelser og kritikk mot bobehandlingen. Tingretten har også et selvstendig ansvar for å påse at bostyrer utfører sitt verv forsvarlig og innenfor rimelig tid.

I denne saken har klager fremsatt en rekke innsigelser og klager på gjennomføringen av bobehandlingen. På bakgrunn av disse ba dommeren om uttalelser fra bostyreren og de øvrige arvingene. Dommeren har deretter gjennomgått, vurdert og tatt stilling til innsigelsene ved sine beslutninger av 9. august 2017 og 18. september 2017. Tilsynsutvalget legger på denne bakgrunn til grunn at dommeren har overholdt sin plikt til å påse at bostyreren utfører sitt verv på en forsvarlig måte. Dommerens konkrete vurderinger knyttet til bostyrerens utføring av oppdraget ligger som nevnt utenfor det Tilsynsutvalget har myndighet til å vurdere.

Etter dette finner utvalget ikke grunnlag for å reagere med disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B ved X tingrett.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

1. Klagen avvises i den utstrekning den gjelder forhold tilsynsutvalget ikke har myndighet til å prøve.
2. Det foreligger forøvrig ikke grunnlag for anvendelse av disiplinærtiltak overfor tingrettsdommer B.